

Spis treści

WSTĘP	5
1. RYTM RECEPCJI	13
Trzy diachronie i ich rytmy	13
Debiut poety – milczenie krytyki	20
Inicjacja – pierwsze wzmianki	23
Leśmian w syntezach młodopolskich	30
Pierwsze recenzje	32
Przerwa w latach 1915–1918	33
Recepcja <i>Łąki</i>	34
W związku z „Ponową” i „Czartakiem”	37
Przemilczanie: lata dwudzieste	39
Krytyka nacjonalistyczna	41
Przyspieszenie: lata trzydzieste	46
Recenzje <i>Napoju cieniatego</i>	50
Nekrologi	53
Recenzje <i>Dziejby leśnej</i>	55
„Poeta niepotrzebny”: 1939–1945	56
Recepcja poza krajem	60
Mały „powrót do Leśmiana”: 1945–1949	67
Jednym głosem: 1949–1953	72
Przyspieszenie: „odwilż”	73
Wielki „powrót do Leśmiana”: 1957–1971	78
Stabilizacja	92
Jeszcze jeden powrót: Leśmian ponowoczesny?	95

2. TOPIKA LOKALIZACJI	103
„Gdzie umieścić Leśmiana?”	103
„»Chimera« go charakteryzuje i on charakteryzuje	
»Chimerę«”	107
„Dadanaizm” i „szkoła Leśmiana”	114
„Poezja Żydów w języku polskim”	122
„Wyszedł z modernizmu”	132
„Epigon Młodej Polski”	134
„Wobec mitu moderny”	140
„Pośmiertny tryumf Młodej Polski”	156
„Prawie sam jeden” – Leśmian na „szczytach symbolizmu”	166
„W epoce wpływu filozofii Bergsona i panowania ideologii	
czynu”	182
Od strony postmodernizmu: „Bolesława Leśmiana	
poezja nowoczesna”	188
DODATEK. ARGUMENTACJE WSPOMAGAJĄCE:	
GENEALOGIE I PARALELE	198
Genealogie	198
„Od Mickiewicza do Leśmiana” – szukanie tradycji ...	200
„Prymitywizm”, „regres” i „ludowe źródła”	210
„Od Leśmiana” – spadkobiercy i kontynuatorzy	225
Komparatystyka	236
3. WOKÓŁ TOPOSU „ŻYCIA”	259
„Precedens wyjściowy”: „życie” Brzozowskiego	260
„Poeta życia wewnętrznego”	268
„Marzyciel”, „fantasta”, „wizjoner”, „demiurg”	281
„Lustrzany model świata”, czyli „kultura i życie”	293
„Poeta przyrody”	298
„Poeta zmysłowej miłości”	317
„Poza rzeczywistością historyczną”	324
„Humanizm” i „egzystencjalizm”	346
„Kierunek – abstrakcja i kierunek – konkretyzacja” ...	357
„Dynamizator liryki”	372
„Klasyka rozpoznaje się po epifanii”	387

4. TOPIKA „FILOZOFII”	395
„Metafizyka”, czyli „głosy duszy”	395
„Rebusowe zawile spekulacje filozoficzne”	401
„Filozofia Leśmiana” – założenia ogólne	408
Filozofia u Leśmiana	413
„Metafizyka”, czyli „nowe światy” i „zdobywczość słowa”	434
„Antropologia Leśmiana”	448
„Wobec teizmu”	458
„Poeta-psychoanalityk”	484
5. TOPIKA ORYGINALNOŚCI	491
„Leśmianizmy”: „dziwactwo” czy „słowo umotywowane”?	491
„Znikomek”: legenda Leśmiana	512
„Bolesna sława”: legenda recepcji	545

BIBLIOGRAFIA	569
--------------------	-----

INDEKS RZECZOWY	587
-----------------------	-----

INDEKS NAZWISK	599
----------------------	-----

SUMMARY	609
---------------	-----

Nie jest to książka o Leśmianie, lecz o wielu „Leśmianach” jako twórcach krytycznoliterackiej imaginacji. Autorka rekonstruuje proces wcielania się twórczości poety w dyskurs krytyczny – proces długotrwały, bo zapoczątkowany ponad sto lat temu i nadal niezakończony, a przy tym przebiegający w zmiennym tempie, z przeplatającymi się okresami stagnacji i gwałtownych przyspieszeń. Dzieje krytycznoliterackiej recepcji Leśmiana tworzą odrębną całość, rządzącą się własnymi prawami i tworzącą własne konwencje dyskursywne, zarazem jednak stanowią wycinek całości większej – dziejów polskiej krytyki literackiej. Przyjęcie tej szerszej perspektywy pozwala traktować świadectwa odbioru jako reprezentacje języka krytycznoliterackiego w jego kolejnych stadiach historycznych. Historia recepcji Leśmiana – jednego z patronów literackiej nowoczesności – daje zatem wgląd w procesy kształtowania się języka dwudziestowiecznej krytyki i formowania się modernistycznej świadomości estetycznej, a podstawowe „miejsca” retoryczne leśmianologii tworzą zbiór w znacznej mierze pokrywający się z topiką nowoczesnej krytyki.

Małgorzata Gorczyńska – polonistka i bohemistka, teoretyk literatury. Pracuje w Instytucie Polonistyki Uniwersytetu Wrocławskiego.